

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Suspicionis, & iudicii temerarii descriptiones, & antidota.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

intentionem respondere, quamvis ex sua responsione morte esset damnandus. Quod si non licere respondeat, mortaliter peccat, & propter jusjurandum, quo se ad veritatem promittendum obstrinxit, & propter mendacium in iudicio prolatum.

CAPUT III.

Suspicionis, & Iudicii temerarii descriptiones, & antidota.

Inter injurias, quibus proximus læditur, etiam suspicio falsa, ac temerarium iudicium occurrunt, tantumque nexum ad invicem habent, ut vix discerni possint. Initio de proximi virtute hæsitamus; postea eum malum esse suspicimur, tandem eundem tamquam malum eodemdemnamus. Quandoque in suspitione sistimus, quandoque hac omissa statim ad iudicium progredimur. Tunc autem *iudicium temerarium* fieri dicitur, quando ex levibus conjecturis, debilibusque indiciis malum aliquod de alio quocerto credit. Si integra pravæ huic opinioni fides non præstatur, tunc non iudicium sed temeraria *suspicio* erit. Quando revera prava est actio, certa que argumenta adfunt ad eam eodemdemnamam tunc excusari illa non debet; nec qui eam damnat, temere iudicat. Sacræ litteris iis maledicunt, qui malum bonum, & bonum malum vocant (a).

(a) Aliud est de actu, aliud de persona agente iudicare. Actum aperte malum in se excusare non potest.

III. *Suspicionis, & Judicii temerarii &c. 291*

Judicium temerarium imo & suspicio, si ex latente animi rancore, aut malo affectu promanet, grave est peccatum, si tamen levis sit materia, aut actus non plene deliberatus, prout in bonis, ac timoratae conscientiae hominibus nonnumquam contingit, veniale peccatum reputari ejusmodi judicium vel suspicio poterit (a).

Maxima pars generis humani indiscreto judicio ad reprehendum prompta & parata esse probatur, cum ita tamen non se velit ab aliis judicari, quomodo vult alios judicare: ut animadvertit sanctus Augustinus (Serm. i. post Trinit.).

possumus; saepe tamen personam; quae ex ignorantia, inconsideratione &c. erronee forsitan ita egit. Quodsi neque hoc circumstantiae admittant; ut praescindamus, judiciumque justo ac omniscio Judici relinquamus, recta ratio, & caritas praecipunt; si enim proximus peccans interno semel judicio sit condemnatus, externa murmuratione, ac detractioe praiceps lingua brevi in condemnatum desæviet. Non igitur eris iniquus detractor, si judicii praecipitantiam evitaris; id autem efficies, si tuos proprios naevos, tuaque erronea judicia, hucusque facta, saepius fueris ruminatus.

(a) Ad hoc, ut judicium sit graviter temerarium actualis & immediata ad insufficientiam motivorum advertentia non requiritur; nam mentis aversio, ac praedominans passio saepius istam advertentiam impedit; quousque igitur ista passio placet, eousque parva inde judicia temeraria ac voluntaria saltem in causa erunt, adeoque & plene imputabilia.

Trinit.). Ex occulta hominum superbia oritur, qui post originale peccatum ad imitanda Dei aliorum opera & intentiones judicare presumunt, tamquam si cordium secreta conspicerent; aliena ideo opera, quæ mali speciem quamdam præferunt, facile quisque damnet, nec similia se zgere putat; vel si bona sint aliena opera, horum meritum minuit, quasi ipse meliora patraret.

Apud sanctum Lucam Dominus ait: *Nolite judicare, & non judicabimini* (cap. 6.). Apostolus autem inquit: *Tu quis es, qui judicatum alienum servum? Domino suo stat, aut cadit. Tu autem quid judicas fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi* (Rom. 14.). Rationes ex hisce textibus erui possunt, propter quas ab judicando proximo debemus abstinere. Prima est, quia proximus noster Dei servus est, illique stat aut cadit; neque ad nos attinet illum judicare. Secunda est, quia ante tribunal Christi nos stare oportet judicandos; non alios; ut hic judicemus. Quamobrem hanc regulam statuit sanctus Augustinus: *De manifestis judicemus, de occultis vero Deo judicium relinquamus, quia & ipsa abscondi non possunt. Aperiunt enim mala & judicari, & argui debent; de occultis autem Deo, cui sunt cognita, judicium est relinquendum, atque hæc in die judicii manifestabit.* Duo autem sunt, in quibus temerarium judicium cavere debemus: cum incertum est quo animo quid factum fuerit, vel incertum sit qualis futurus sit, qui nunc vel bonus vel

his nobis apparet. Non ergo reprehendamus ea, quæ nescimus quo animo fiant; neque ita reprehendamus quæ manifesta sunt, ut desperemus sanitatem (cap. 8. de Serm. Domini in monte.). Et alibi ait: *Melius est meliora sentire, quam inexplorata culpæ.* Denique ad Alipium scribens sic monet: *Cavendum est ne dum rem dubiam emendari volumus, majora impune faciamus.* Judicia nostra caritas regat: *caritas non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: omnia suffert, omnia credit (1. Cor. 13.).* Oportet igitur, ut qui alios judicat, veniam a Deo exoret; videatque, an aliquem judicio suo læserit, & damnum, si quod alteri attulit, sarciat.

Id autem fiet, si malæ, quam de proximo habuit, existimationi bonam substituatur, bene illi optet, pro illo oret. Sicque mala decrescet affectio, ac nova quotidie incrementa caritas capiet (a).

CAPUT

(a) Strictior adhuc datur obligatio dubia proximi facta in meliorem, aut saltem non in pejorem partem interpretandi, prout glossa in illum versum: *Qui non manducat, manducantem non judicet (Rom. 14.)* insinuat, communisque cum Doctore angelico tenet. Nihilominus idem S. Doctor (2. 2. Q. 60. art. 4.) advertit, quandoque licitum esse in deteriore partem quidquam interpretari, non quidem *definitive judicando*; sed *hypotetice supponendo*, ut nempe nostrum vel proximi damnum caveamus, aut malo forsan commisso medelam feramus. Sic juste paterfamilias